

Brief Intervention Programme: Outpatient Treatment of People Addicted to Stimulants

RŮŽIČKA, M.

P-centrum, Olomouc, Czech Republic

Citation: Růžička, M. (2010). Krátký intervenční program pro ambulantní léčbu osob závislých na stimulantech. *Adiktologie*, 10(1), 64–67.

SUMMARY: *The goal of this report is to provide information about a new approach to the outpatient treatment of people addicted to stimulant drugs such as cocaine, crack, and pervitin. A new approach involving a brief intervention programme has been implemented in the UK. This methodology was developed by Aidan Gray of Rugby House, London. On the basis of cooperation between P-centrum Olomouc and Rugby House London, we would like to use this methodology in the Czech Republic. The programme was primarily designed for persons addicted to cocaine and crack. We intend to adapt it for users of pervitin in the Czech Republic. During a three-year period we will evaluate the programme to ascertain its effectiveness. The outcome of our work will be the Pervitin Use Brief Intervention Programme.*

The article describes the experience of pervitin users only. Therefore, it is not possible to generalise all the information presented in this article or apply it to the drug user population as a whole.

KEY WORDS: BRIEF INTERVENTION PROGRAMME – COCAINE – CRACK – METHAMPHETAMINE (PERVITIN) – METHAMPHETAMINE (PERVITIN) METHODOLOGY – RUGBY HOUSE – P-CENTRUM

Submitted: 19 / OCTOBER / 2009

Accepted: 1 / FEBRUARY / 2010

Grant support: OP LZZ-CZ, Project title: Can I Do It?, Project No.: 1.04/5.101/12.00005

Address for correspondence: Michal Růžička, PhD. / m.ruzicka@email.cz / P-centrum, Lafayetteova 9, 771 40 Olomouc, Czech Republic

Krátký intervenční program pro ambulantní léčbu osob závislých na stimulantech

RŮŽIČKA, M.

P-centrum, Olomouc

Citace: Růžička, M. (2010). Krátký intervenční program pro ambulantní léčbu osob závislých na stimulantech. *Adiktologie*, 10(1), 64–67.

SOUHRN: Cílem příspěvku je informovat čtenáře o novém postupu ambulantní práce s lidmi závislými na stimulačních drogách (kokain, crack, pervitin). Nová metodika práce s názvem Krátký intervenční program je využívána ve Velké Británii. V rámci spolupráce s britskou společností Rugby House, která je garantem zmíněné metodiky, bude program přepracován pro uživatele pervitinu, následně bude v průběhu tří let vyhodnocována jeho úspěšnost. Výsledkem práce bude nová metodika s názvem Krátký intervenční program pro uživatele pervitinu.

KLÍČOVÁ SLOVA: KRÁTKÝ INTERVENČNÍ PROGRAM – KOKAIN – CRACK – PERVITIN – METODIKA – RUGBY HOUSE – P-CENTRUM

Došlo do redakce: 19 / ŘÍJEN / 2009

Přijato k tisku: 1 / ÚNOR / 2010

Grantová podpora: OP LZZ-CZ, název projektu: Dokážu to?, č. projektu: 1.04/5.101/12.00005

Korespondenční adresa: Mgr. Michal Růžička, Ph.D. / m.ruzicka@email.cz / P-centrum, Lafayetteova 9, 771 40 Olomouc

● 1 NOVÁ METODA PRÁCE SE ZÁVISLÝMI NA PERVITINU

Při ambulantní poradensko-terapeutické práci patří práce s klienty závislími na pervitinu mezi velmi rozšířený fenomén. Řada klientů má motivaci řešit svou nelehkou situaci, ne však za zdmi léčebny či komunity. V rámci hledání pracovních postupů pro tyto klienty nás zaujala níže popsaná britská metoda a navázali jsme s organizací Rugby House (na jejíž půdě vznikla) užší spolupráci.

Poradna pro alkoholové a jiné závislosti P-centra Olomouc již tedy více než rok spolupracuje s touto londýnskou společností, která se profiluje v oblasti terapií drogově závislých (viz níže).

Zmiňovaný nový pracovní nástroj v podobě metodiky nese název Krátký intervenční program (orig. AIDAN GRAY *Final draft crack / cocaine Brief intervention programme* ©NTA/COCA/Rugby House 2006) a je určen uživateli cracku a kokainu.

Jedním z prvních cílů projektu bylo seznámit se důkladně s britskou metodikou. Za tímto účelem proběhlo týdenní školení v Olomouci. Účastníci semináře se rekrutovali převážně z pracovníků P-centra Olomouc. Dále se školení zúčastnili pracovníci Sdružení Podané ruce, o. s., (Olomouc, Prostějov) a Vojenské nemocnice Olomouc. Zatím proběhlo první školení s dotací 36 hodin. Na školení budou dále navazovat supervizní setkání a další týdenní školení. Školení prováděl v Olomouci sám autor zmíněné metodiky Aidan Gray. Pozitivním a inspirujícím zjištěním po absolvování prvního školení je sblížení jednotlivých organizací za účelem pomoci klientům a uvědomění si svých rolí a pracovních cílů s drogovými uživateli v regionu.

Důležitým aspektem pro práci s Krátkým intervenčním programem v podmínkách České republiky bude převedení celé metodiky na specifika pervitinu. Kokain i crack jsou stimulanty stejně jako pervitin. Přesto se v působení na člověka, zejména na jeho nervový systém, chovají odlišně. Jednou z klíčových aktivit naší práce bude tedy přepsání programu, tak, aby vyhovoval uživatelům pervitinu.

Po zkušenostech s touto prací pak tým odborných pracovníků navštíví londýnské pracoviště, kde se bude dále školit a sledovat aplikaci metody přímo v místě, kde byla „vytvořena“.

● 1 / 2 Rugby House

Společnost Rugby House byla založena v roce 1986. Původně působila jako krizové centrum v Holbornu, v budově ragbyové školy (odtud její název). Později se začala specializovat a poskytovat své odborné služby lidem závislým na alkoholu a drogách. Následný rozvoj organizace zapříčinil, že brzy začala své služby poskytovat po celém Londýně, kde do té doby žádné služby tohoto typu neexistovaly, nebo kde nebyly poskytovány pro specifické skupiny, jako jsou etnické minority, osoby s postižením, rodiny s dětmi, etc.

Společnost Rugby House má významné zkušenosti s ambulantní léčbou osob s drogovou závislostí. Je spoluautorem metodiky ambulantní práce ve Spojeném království a spolupracuje s britskou vládou. Více informací čtenář nalezne na webových stránkách organizace (<http://arp-uk.org/>).

● 1 / 3 V čem je Krátký intervenční program inspirující?

V rámci zmiňované nové metodiky existují dva programy. Jak již bylo napsáno, je autorem obou Aidan Gray, ředitel služeb v organizaci Rugby House a školitel metodiky projektu „Dokážu to?“

První z programů (nizkoprahový dvoutýdenní program) slouží klientům, kteří nechtějí s užíváním přestat a nejsou motivováni pro abstinenci. Cílem tohoto programu jsou dvě sezení, která dávají klientovi informace důležité pro jeho užívání. Dá se říct, že má podobu důležitých a pro pervitin specifických harm reduction informací.

Druhý program (dvanáctitýdenní krátký intervenční program) je určen klientům motivovaným k abstinenci, tento probíhá v délce dvanácti sezení. Specifičnost programu spočívá v tom, že běží souběžně s hlavním léčebným programem. Jedná se v podstatě o dvanáct hodin pro klienta nad rámec běžných ambulantních setkávání. Jak uvádí Aidan Gray (2006), je během programu důležité, aby si terapeuti určili témata a pomohli klientům vytvořit spojení. Ta klientům umožní uvědomit si opakující se situace a vytvořit si plán činností pro eventuálně *nebezpečné stavy*.

To v praxi znamená, že zmíněný nový program je provázán s klasickými terapeutickými sezeními. Náplň klasických setkávání pak může vycházet z konkrétních potřeb klienta právě v návaznosti na postupy popsané v Krátkém intervenčním programu.

Důležitým posláním programu je objasnit klientovi, jak droga působí. Za pomoci jednoduchých pomůcek mu vysvětluje, jak funguje nervový systém v jeho mozku. Klient pak dokáže lépe pochopit, co a proč aktuálně prožívá. Důležitým aspektem programu je ukázat klientovi, že terapeut o droze ví vše potřebné, že jeho znalosti nepocházejí z načtených textů, ale z praktické orientace v problému. Na tomto základě pak terapeut pracuje na dalších tématech programu za pomoci četných pracovních a informačních listů.

● 1 / 4 Struktura programu

Nizkoprahový dvoutýdenní program

Cílem programu je snížení rizik, která se na uživatele drogy vážou, a jejich pochopení. Dalším důležitým aspektem je navození důvěry v poradenská pracoviště, která s uživateli pracují. V neposlední řadě si program klade za cíl položit základy pro zapojení případné následné léčby.

Dvanáctitýdenní krátký intervenční program

Tento program má pevnou strukturu založenou na principech kognitivně-behaviorální terapie. Každé sezení je věnováno určitému tématu. Klient se seznámí s tím, jak droga na jeho organismus působí, jaké jsou cykly a vzorce jeho užívání. Měl by pochopit a rozeznat spouštěče k relapsům. Mimo další témata je část setkání věnována i spojitosti užívání s kriminalitou. Klient pracuje za pomoci informačních a pracovních listů, které mu pomáhají dobře se zorientovat v problematice programu.

● 1 / 5 Převádění metodiky

Jak již bylo zmíněno, je původní metodika určena pro klienty se závislostí na kokainu a cracku. Cílem naší práce bude přetvořit tuto metodiku na českou nejrozšířenější drogu – pervitin. Proces transformace metodiky je plánován do několika fází. Z nich již první proběhla a druhá se právě odehrává.

Fáze transformace metodiky

1/ Pro naši práci byla klíčová publikace (AIDAN GRAY *Final draft crack/cocaine Brief intervention programme* ©NTA/ COCA/Rugby House, 2006) přeložena do češtiny a poskytnuta všem odborným pracovníkům projektu.

2/ Přeložený text projde odbornou korekturou. Všechny informace ohledně působení kokainu a cracku na lidský organismus budou odstraněny a na jejich místo přijdou pasáže týkající se působení pervitinu. Takto vznikne nová metodika transformována pro účel práce s lidmi závislými na pervitinu (pracovní název metodiky: *Pervitin 1.1*).

3/ Metodika *Pervitin 1.1* bude využita při práci s klienty. U klientů, kteří budou spolupracovat v tomto programu, bude sejmuta anamnéza pomocí škály Europe ASI. Celkem bude sejmuto sto anamnéz, na jejichž základě budou vypracovány jednotlivé kazuistiky. Na projektu pracuje celkem devět odborných pracovníků (psychologové, terapeuti, speciální pedagogové, sociální pracovníci), kteří budou sbírat data svých klientů. Každý měsíc budeme vyhodnocovat svou práci na společných setkáních. V rámci těchto informačních sezení bude přítomen Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci, který podpoří projekt v oblasti vyhodnocování kvalitativních dat a bude mít na starosti výzkumnou metodologii projektu. Dále se bude se podílet na evaluaci aplikace metodiky *Pervitin 1.1*.

4/ V rámci výstupů z evaluačních setkání vznikne metodika s pracovním názvem: *Pervitin 1.2*. Tato pak bude konzultována a dále ověřována stejně jako metodika *Pervitin 1.1*. Navíc se však na její další transformaci bude podílet odborník z Velké Británie, který bude seznamován s našimi výstupy jak průběžně během programu, tak v rámci dalšího setkání na půdě Rugby House. Ze zmíněných konzultací a dalších evaluací vznikne finální metodika *Pervitin 1.3*.

5/ Na konci projektu bude efektivita metodiky vyhodnocena vhodnou statistickou metodou a ověřen její další možný význam na poli ambulantní léčby.

● 1 / 6 Očekávané výstupy

Cílem naší práce je vytvoření nového nástroje pro práci s lidmi závislými na pervitinu. Za tímto účelem budeme realizovat program s klienty a průběžně celý proces hodnotit.

Dále vznikne nová metodika práce, která bude zaměřena přímo k uživatelům pervitinu. Metodika bude dále sledována a podle zkušeností a supervizního zhodnocení pak modifikována ve finální verzi.

Dalším z výstupů bude metodika školení. Cílem této práce bude sestavit materiál jak školit danou metodiku pracovníky, kteří pracují s drogovou klientelou a mají o námi ověřené postupy práce zájem.

● 2 MOŽNOST SPOLUPRÁCE

V rámci oborové spolupráce hodláme průběžně seznamovat odborníky z oblasti adiktologie s průběžnými výsledky, kterých s Krátkým intervenčním programem dosáhneme. Plánujeme prezentovat program na tematicky zaměřených konferencích a vystavit jej tak odborné kritice už během jeho tvorby. Tímto článkem ukazujeme na nové pojetí ambulantní terapie se závislými a vyzvat případné zájemce o spolupráci v oblasti evaluace a transformace metodiky do českého prostředí a specifických vlastností české pervitinové scény.

V rámci Olomouckého kraje se na zavádění nové metodiky podílejí: P-centrum Olomouc, Sdružení Podané ruce, o. s., (Olomouc, Prostějov), Vojenská nemocnice Olomouc, Katedra psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého, Olomouc.

LITERATURA / REFERENCES

● Gray, A. (2006). *Final draft crack/cocaine Brief intervention programme*. NTA/ COCA/Rugby House.
 ● Garris, A., Wightman, M., William, M. & Kenan, R. (1999). *Dopamine not brain pleasure source*. Paul University of North Carolina: Chapel Hill.

● Orders, A., Gray, A. (2002). *Crack and cocaine: Good practice guidelines for drug treatment and testing*. Taegtmeier, Commissioned by London Probation Service.
 ● Washton, A. (1989). *Cocaine addiction: Treatment, recovery and relapse prevention*. Norton.